

*
Meglátogatott

Előfizetési ár:

Egész évre 4 frt 50 kr.
Fél évre 2 frt 30 kr.
Negyed évre 1 frt 20 kr.
Egyes szám 10 kr.

*

HONTI LAPOK

*
Szerkesztőség és

kladóhivatal

I P O L Y S Á G.

Hivatalos és magánhirdetéseket mérsékelt árszabás szerint

*

Felelős szerkesztő: HALÁSZ FERENC.

Ipolyság, 1899. szeptember 21.

Alispáni jelentés.

Czibulya László vármegyénk alispánja megyénk törvényhatósági bizottságának rendes őszi közgyűlése elé az 1886. évi XXI. tez. 68 §-ának 5. pontja által elrendelt alispáni jelentést következőkben terjeszti elő:

Méltóságos Főispán ur!

Tisztelt törvényhatósági bizottság!

Az 1886. évi XXI. tez. 68. §-ának 5. pontja kötelességemé teszi intézkedéseimről és a törvényhatóság állapotáról minden rendes közgyűlésen beszámolni.

Mely rendelkezés tartalma szerint van szerencsém az elmúlt fél évre vonatkozó tiszti jelentésemet Méltóságodnak és a tisztelt bizottságnak következőkben előterjeszteni:

Gyűlést tartott:

1. Az állandó választmány 2.
2. A törvényhatósági bizottság 1.
3. A közigazgatási bizottság 5.
4. A központi választmány 3.
5. A gyámügyi felelővitali bizottság 2 esetben.

Miniszteri jóváhagyási záradékkal el látva leérkeztek a következő vármegyei szabályrendeletek:

A közúti törvény némely büntető határozatainak kiegészítése és módosításáról;

A körorvosok nykörének és gyógykezelési díjjainak megállapításáról;

A szülészeti teendőik ellátásával igazolvány mellett megbizandó nők kiképzéséről;

A vármegyei közlekedési (vicinál) közut csoportosításáról, melyek szabályszerűen kihirdettetvén, intézkedtem azok életbeléptetése iránt.

Belügyminiszter ur juli 1-től a vármegyei javadalmazást 2655 forinttal emelvén, ezen kegyes intézkedésével lehetővé tette az árvaszéknél egy III-ik ülnöki és a szobi szolgabírói hivatalnál egy II-od szolgabírói állás rendszerezését, nemkülönben megengedte, hogy az árvaszéknél ideiglenesen egy díjnok felfogadtassék. kinek ellátása az árvaszéki tartalékalapot terhelendi.

Haldéások.

A törvényhatósági bizottság tagjai sorából elhalálozás következtében kimaradtak:

1. Billot Henrik báró közbirtokos.
2. Cziglian Gyula jegyző.
3. Gaál Ferenc közbirtokos.
4. Hodossy Imre közbirtokos, nyug. főszolgabíró.
5. Sümeg József nagybérlő.

A vármegyei közéletben szereplő férfiak közül elhunytak:

Batizi Gusztáv p. ü. igazgató, Bujkovszky Mihály a F. J. r. lovagja, Korpona sz. kir. város volt polgármestere és végül Pongrácz Lajos, ki főlészadot meghaladó tiszti és társadalmi kitűnő tevékenységét Hontvármegyének szentelte.

A vármegye leghivebb, leglelkesebb és legönzetlenebb fiai sorában fogja a történelem írója nevét feljegyezni, a kinek voltak eszményei és azokért tudott is lelkesezni.

Ravatalára a vármegye közönsége nevében koszorút helyeztem; Budapestén a beszentelésnél Luka Pál bizottsági taggal részt vettem és az eltemetésnél Felső-Turon tisztársaimmal testületileg megjelentem. Valamint jelen volt a bizottság számos tagja is. — Mely szomorú alkalommal a közönség érzelmeit hűen a vármegye főjegyzője tolmácsolta.

Tisztviselői változások.

A vármegye tisztikarában előállt változások a következők:

1. Gyürky Ferenc k. i. gyakornok és 2. Sztrehár József irnok is állásától önként megvált.
3. Auner Gyula Korponán állatorvossá választott.
4. Horch Gyula szolgabírói irnokká végleg ki-neveztetett.
5. Draskóczy Gábor árvaszéki ülnökké.
6. Kovács Sebestény Gyula árvaszéki jegyzővé.
7. Dr. Landauer Béla szolgabíróvá ideiglenesen helyettesítettek.

És hogy a közigazgatás körében történt összes személyváltozásokról beszámoljak, jelentem a tisztelt bizottságnak, hogy a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur az ipolysági államépítészeti hivatal vezetésével Huszár József műszaki tanácsost bízta meg s ezzel a hosszú ideig üres állást újból betöltötte. Mely intézkedésre szükség volt azért is, mert a vármegyei nagy arányú ház és hid építkezések a mérnöki hivatal szakszerű közreműködését nem nélkülözhetik.

Közigazgatási minériák.

A községi közigazgatás körében a teendőik rohamosan szaporodnak. Ezen állapotok immár veszedelmes arányokat öltenek, melyre a tisztelt bizottság figyelmét ez uttal is felhívni bátorodom.

Általános a panasz, hogy a községi (kör) jegyzők kisegítő erő alkalmazása nélkül legjobb akarattal sem képesek megfelelni a kívánalmaknak és a hatóságok sürgetéseinek.

A községek túl vannak terhelve különféle adókkal; ebben a helyzetben gondolni nem lehet arra, hogy a személyszaporítás költségeit önként elvállalják, vagy arra rákényszerítenek. Fölülről segélyre nem számíthatunk.

Ilyen nehéz helyzetben a községi előjárók jól meg nem felelhetnek kötelességeiknek, mi által a köz és magán érdek szenved sokat.

Ámde nem volna méltányos egyedül az előjárókat okolni a viszonyok ezen alakulásaért és ugyanazért alázattal kérem

a vármegye tisztelt közönségét, vegye ki részét fokozottabban a községi ügyek iránti érdeklődéséből, legyen jelen a községi képviselő testületek gyűléseiben, és körülhatoljon a visszaélés és bűn üldözésében, viszont azonban legyen méltányos és részesítse elismerése jutalmában azokat, kik a nehéz körülmények között is megállják helyüket és kötelességüket lelkiismeretesen teljesítik.

A főszolgabírák a folyó évben is megvizsgálták a községi ügyek kezelését, nemkülönben folytattam én is a községi háztartás ellenőrzését, a helyszínrre küldött számvevő által, ki az elmúlt fél évben Bőrsönyben, Tölgyesen, Szalkán, Nagy-Maroson és Korpona városánál megjelentvén, ott 41 napot vizsgált. A vizsgálat alkalmával jelentősebb hiányok nem észleltek, a melyek felmerültek, azok megszüntetéséről azonnal gondoskodtam.

Közzgazdaság.

Tiszti működésem ideje alatt kiváló gondot fordítottam a közzgazdasági érdekek előmozdítására.

Miután a komáromi kulturmérnök-ség működése új helyén elhelyezkedett, abba a helyzetbe jutott, hogy az Ipoly folyó rendezésének kérdését újból napirendre tűzhettem.

Ápril 14-én Ipoly-Pásztón gyűlésbe hívtam az alsó Ipoly érdekeltségét, a szabályozási munkálatok előkészítése végett.

Nemkülönben folyamatban vannak az előmunkálatok a közép Ipolynál is, melynek rendezését siettetni első rendű feladatommá vált különösen azért hogy, a folyó évihez hasonló áradások, illetőleg stagnáló vizek ne ismétlődheszenek.

Az Ipoly folyó május 6-án áradni kezdett és 11-én érte el tetőpontját.

Visken, Vecén, Hidvégen, házak is dűltek össze és különösen nagy kárt okozott Ipolyságon, hol számos ház esett romba. A károsultakat a vármegyei inség alaphól 200 frt első segélyben részesítettem.

Számba menő kárt tett a május 1-i fagy is, mely a vármegye gyümölcs termését tette tönkre, miért is a szükségletet drágán — idegenből kellend a közönségnek beszerezni.

Juni 29-én alakult meg a Bur patak szabályozó érdekeltség, melyet ezen törekvésében hatósági támogatásban részesítettem.

Ugyancsak június havában hitelszövetkezeti értekezlet volt Ipolyságon, a ministeri kiküldött vezérő részvétele mellett.

Nemkülönben az Ipoly folyó tulajdonosai halászi társulattá alakultak,

mely irányban a szükségesnek mutatkozó intézkedéseket a maguk részéről megtették

A folyó évi gabona termés a hegyes vidékeken jó középnek vált be, a déli vidékek rónáin sokat szenvedett a rozsdától. A sok szalmában kevés szem termett.

Sulyosan nehezedik a gazdaközönségre a sertésvész, mely az elmúlt félényben a vármegye majdnem összes községeiben dult és folyton tart most is s óriási károkat okozott a gazdaközönségnek.

Az orvosi tudomány tehetetlenül áll ezen bajjal szemben, melynek elfojtásában a hiu kísérletezésnél tovább nem haladt.

A hatóság teljesítette kötelességét az óvintézkedések elrendelésével és szigorúan fellépett a kihágókkal szemben.

Egyéb állatok között külön említésre érdemes járvány nem uralkodott. És végül ezen rovat alatt tudomás végett jelentem a tisztelt bizottságnak, hogy munkás nehézségek, sociális bajok a gazdaság körében elő nem fordultak.

Népoktatás.

A népoktatást illetőleg a következőket jelenthetem:

A vármegye területén házról házra való összeírás szerint az 1898/9 tanévben összesen 7093 óvó-és 19806 tanköteles találtattott. Az óvó kötelesek közül állandóan kellő felügyeletben és gondozásban részesült avagy ovodába járt 5961, családi gondozás hiányában volt 1132. A tankötelesek közül az elemi mindennapi iskolában járt 13.167, általános ismétlőbe 790, iparos tanonc iskolába 356, felső népiskolába 42, polgári iskolába 199, középiskolába 320, összesen 18575 tanuló. A törvényileg kötelezett 8 hónapnál kevesebb ideig az 1898/9 tanévben 642 tanuló látogatta az iskolát, a tanuláshoz szükséges tankönyvvel bírt 17821, nem bírt 754 iskolas. Az elkövetett fél napi igazolatlan mulasztás száma volt összesen 50.859, abból felmentetett 42.540, pénzbírsággal büntetett 8319 eset. E bírságokból befolyt 647 korona 80 fillér.

A törvényhatóság területén 3 állami, 3 községi, 2 egyleti és 4 róm. kath. ovoda működött, az iskolák száma pedig volt: 8 állami 93 róm. kath., 45 ágost. hitv. evang., 13 hely. hitv. ref., 1 izraelita 3 magán és 3 puszta elemi, egy államilag segélyezett községi felsőnép. és egy szintén államilag segélyezett községi polgári leányiskola, ezeken kívül két iparos tanonc és 17 gazdasági ismétlő iskola. Három község tankötelesei maradtak minden iskolázás nélkül, mert a megüresedett tanítói állomásra, dacára többszöri pályázat hirdetésének — tanító nem akadt. Mint örvendetes tényt jelenthetem, hogy főispán ur Ó méltóságának közbenjárása folytán sikerült úgy az ipolyneki községi, mint a közép-palotjai egyleti ovodához állami óvónők beosztását a vallás és közokt. m. kir. Minister urnál kieszközölni, sőt a nyéki ovodához Bauer Jozefa állami óvónő már át is helyeztetett s így ezen ovoda működését legközelebb megkezdi, a közép-palotjai ovoda elhelyezése ügyében most folynak a tárgyalások.

Az iskoláknak minél gyakoribb meglátogathatása érdekéből, a vallás és közoktatásügyi m. kir. minister ur Makoviczky Cirjék kir. tanfelügyelőségi tollnokot az iskolák önálló látogatásával megbizta.

A tanítók személyében beállott folytonos változások dacára megállapítottam, hogy a vármegye területén 233. okleveles és 24 tankepesítéssel nem bíró tanító működött köztük 39 nő.

A felekezeti elemi iskolai tanítói fizetéseknek 300, illetőleg 400 frtnyi minimumig, az 1893. évi XXVI. t.-c. értelmében a vármegye területén 38 róm. kath. iskola fentartó 5847 frt., 13 ágost. hitv. evang. hitközség 2362 frt. és 7 ev. ref. hitközség 678 frt. államsegélyt vett igénybe, mi összesen 8887 frtot tett ki.

A ugyanezen törvénycikkkel a felekezeti elemi iskolai tanítók részére biztosított 50—50 frtnyi első ötödéves korpótlék fedezésére 45 róm. kath. iskola fentartó 51 tanító részére 2550 frt., 28 ág. ev. hitközség 28 tanító részére 1400 frt., és 11 ev. ref. iskolaszék 11 tanító részére 550 frt. összesen 4500 frt. államsegélyben részesült, az állam tehát a felekezeti iskolákat ez idő szerint évi 13.287 frt-tal segélyezi.

A magyar nyelv sikeres tanítása és terjesztése körül kiváló érdemeket szerzett tanítók közül az 1898/9. tanév befejezte után a következők részesültek jutalomdíjakban: Záborszky Gyula horhii állami és Klien Mihály terényi ág. ev. tanítók a vallás és közoktatásügyi m. kir. Minister ur által 50—50 frt, Dankó Andor gyekési állami, Nedeczky Ferenc szántói, Talposch Gyula dalmadi, Till János báthi, Skrábik János németii róm. kath, Fábrián Vendel báthi és Szutórisz Imre csali ágost. evang. tanító 25—25. Vágner Márton kálna-borfői róm. kath. és Kerekács János szelestyeni ág. ev. tanítók, egyenként 12 frt 50 krtban a F. M. K. E. hontvármegyei fiókja által, végre Rohács Ödön csanki, Bodnár Pál bácsfalusi, Licsko Adolf felsőbakai ág. ev. és Heyer József, valamint Fajtlík Antal erdőmegi róm. kath. tanítók a Körösi József dr. és Rózsay József dr. féle alapítványból 25—25 frtban.

A folyó évi július és augusztus hónapokban több helyen tartott 4 heti gazdasági tanfolyamokra Brauner Rezső ipolysági, Szarka József szokolyai róm. kath. Veigel Samu bakabányai állami és Oberth Kálmán palásti róm. kath. tanítók vétettek fel, kik azokon tényleg részt is vettek.

Az ipolysági államilag segélyezett polgári leányiskola az elmúlt 1898/9. tanévvel áldásos működésének 25-ik évét fejezte be, mely alkalomból az iskolaszék és a tantestület folyó évi május hó 20-án szápen sikerült ünnepélyt rendezett.

Ezen iskolával kapcsolatosan a vallás és közoktatásügyi m. kir. Minister ur az 1899/1900. tanév kezdetétől női kézimunka tanfolyamot rendeztetett be.

Meg kell még jegyezmem, hogy a vármegyénk kir. tanfelügyelője a testületi szellem fejlesztése s tanügyünk fellendítése és továbbvitele érdekében az általános tanítói egyesület szervezésén fáradozik s a mint értesülők legközelebb az alakuló ülésre a vármegyei összes tanítókat össze fogja hívni.

Mozgalom középiskoláért.

Jelentős mozgalom inditott a vármegye k. i. bizottsága kebelében a végből, hogy Ipolyság nagyközség fiu középiskolához jusson, mire nézve vallás és közoktatásügyi minister urhoz felterjesztés intéztetett.

Érdegségügy.

A közegészségügyi állapotok az elmúlt év hosszabb időszakához viszonyítva kedvezőbbeknek jelezhetők. A leggyakoribb

járványos betegségeként jelentkezett a vörheny, mely rossz indulatu volt, ellenben a roncsoló toroklob, mely eddig a vármegyében uralkodott, csak szórványosan fordult elő.

Belügyminister ur a hontvármegyei kórházat 1899. év január 1-től nyilvánossági jelleggel felruházta és napi ápolási díját 60 krtban megállapította és ezzel egyidejűleg jelentem a tisztelt bizottságnak, hogy a kórház és melléképületek fel is épültek, az apáca ház és a gondnok lakása a tél beálltaig fedél alá kerülnek és a kórház jövő ápril havában rendeltetésének át fog adatni.

A még hiányzó melléképületek létesítését a tisztelt bizottságtól külön jelentéssel kérelmeztem.

Közlekedés.

Közutaink sokat szenvedtek a májusi tartós esőzések és az augusztusi felhősakadásoktól; a támadt rongálások 1300 frt költséggel kijavítottak.

Egyébként az utak állapota általában kielégítőnek. több helyen igen jónak mondható.

A hidvégi ártéri hid építése most van folyamatban, melylyel kapcsolatban az uttest is emeltetni fog.

Az utkaparók jelenlegi létszáma 50.

Ezuttal örömmel jelentem a tisztelt bizottságnak, hogy az Ipolyság—Garam-Kövesdi törvényhatósági ut (Ipolyság—Esztergom—Székesfehérvár néven) július 1-től állami kezelésbe vétetett, mi által a vármegye jelentékeny fentartási terhéől megszabadult.

Vasut.

A hontvármegyei h. é. vasut Korponaig terjedő szakasza ápril havában megnyílt és a forgalomnak átadatott.

Juniusban a Németi—Selmebányai vasuti szakasz közigazgatási bejárásánál vettem részt, július havában pedig a Drégely-Palánk—Verőcei vasut bejárása eszközöltetett.

Közbiztosság.

Végül tisztelettel jelentem, hogy vármegyénk területén olyan esetek, melyek a közbiztosságot rendkívüli módon veszélyeztették volna, elő nem fordultak.

*

És ezzel végéhez értem jelentésemnek. Mielőtt azonban azt zárnam, el nem mulaszthatom bejelenteni a tisztelt bizottságnak, hogy pénzügyminiszter ur szerződésre lépett Ipolyság nagyközséggel a pénzügyigazgatóság elhelyezésére szolgáló épület emelése iránt, mely kegyes ténye a vármegye közviszonyai alakulására hatással leend és egyben Ipolyság nagyközség gyors fejlődését biztosítandja, mire nézve a legszebb remények nyílnak.

Ezek után fogadja Méltóságod és a tisztelt törvényhatósági bizottság a tisztikar iránt az elmúlt félényben is tanúsított becses bizalomért és támogatásért hálás köszönetemet és midőn kérem, hogy jelentésemet kegyesen tudomásul venni méltóztassék, magamat és tisztviselő társaimat továbbá nagybecsű hajlamaiba tisztelettel ajánlom.

Czibulya László
alispán.

A hétről.

— **A főispán fogadónapja.** Horváth Béla főispán tegnap székvárosában időzött és szokott fogadó napját is megtartotta.

— **A törvénykezés köréből.** László Sándor, kir. törvényszéki bíró 6 heti szabadsága letelvé, hivatali ügykörét újból átvette. — Markó István vámos-mikolai kir. aljárásbíró 35 napi fegyvergyakorlatról hazaérkezett és hivatalos működését megkezdette.

— **A közigazgatás köréből.** Halmai László a korponai járás főszolgabírája 35 napi fegyvergyakorlatról hazaérkezvén, hivatala vezetését átvette. — Ugyancsak hazaérkezett fegyvergyakorlatról Soltész Gábor megyei számvevő is.

— **Központi választmányi gyűlés.** Központi választmányunk tegnap Czibulya László alispán elnöklete alatt ülést tartott, melyen az 1900 évre érvényes képviselőválasztók ideiglenes névjegyzéke ellen beérkezett felszólalásokat tárgyalta. A hozott határozatok mártól október 1-ig a választmányi irattári helyiségében közzé kellé vannak kitéve. E határozatok ellen 10 nap alatt bárki a kuriához intézhető fellebbezését a választmány elnökénél 10 nap alatt beadhatja.

— **Rözsás hír.** Mangler Béla dr. nagyidai orvos eljegyezte Barsi Ilonka kisasszonyt özv. Barsi Rezsóné gyógytárlajdonosné leányát Hegybányán.

— **Új anyakönyvesek.** A belügyi m. kir. miniszter Freeska Samu közép-paloitai, és Clementisz Kálmán ipoly-szécsénkei anyakönyveseket állásuktól fölmentette, és Kratochvíl Kálmánt Közép-Paloitára, Sztréhr Józsefet pedig Szécsénkére anyakönyvvessé, — Lachmann Albint pedig drégely-palánki, Repiczki Emilt szent-antali, és Németh Emilt vámos-mikolai helyettes anyakönyvvessé nevezte ki.

— **Cziglan Gyula öngyilkossága.** Egy távirati tudósítás nyomán lapunk múlt számában adtunk hirt Cziglan Gyula bakabányai jegyző öngyilkosságáról. Tudósítónk bizonyára első futó hírhallás nyomán felakasztást sürgönyözött, halott, Cziglan Gyula vadászfegyverével lőtte magát agyon. Halála Bakabányán, és a megyei körökben is igaz megdöbbenést, és őszinte sajnálkozást keltett. Tevékeny, munkás ember lelkiismeretes, pontos tisztviselő volt, az alig 42 éves tisztviselő jellemének különösen értékes vonása volt a valódi, törhetlen hazafiság, melylyel a bakabányai nemzetiségi tulzók sötét odumunkáinak derekasan ellent tudott állni, és domináló felülkerekedésre segítette a hazafiasan gondolkozó elemeket. Működésének maradandó emléke az állami iskola, mely kiválóan az ő érdeme, és melynek tegnap kezdték alapjait építeni. Sok sikanériának, sőt utóbb valószínűságot üldözésnek volt kitéve, nyílt, bátor magatartásáért, a mi utóbbi időben már idegbeteggé tette. Így legutóbbi időkben a képviselőtestület előzetes hozzájárulása nélkül leromboltatott egy a közbiztonságra nézve veszedelmes nagy kaput, E szabálytalan, de jóhiszemű eljárásáért ellenfelei annyira üdözték, hogy elhitették vele, hogy ezért az ő följelentésükre súlyos börtönbüntetés vár rá. Valósággal üldözési mániába esett, a mit mutat az is, hogy óraszámra eltöprengett egy sötét pincében, — mint barátai kérdézősködésére mondotta — azért, hogy hozzá szokják a börtön sötétjéhez. Idegrend-

szere annyira megrongálódott, hogy mások tanácsára e hó 3-án szabadságot is kért, hogy kipihenhesse magát. Ugy látszik azonban, hogy idegrendszere már nem bírta helyrehozni lelkében az egyensúlyt, és egy lelki impetusban a fegyverhez nyúlt. E hó 13-án hajnalba találták meg a temetőben még meleg hulláját, de az előhívott orvos már nem talált segítséget. Halálát özvegye 6 gyermeke gyászolja, de halála súlyos veszteséget jelent a már javuló bakabányai állapotokra is.

— **Bozók nincs eladva.** Esztergomi forrás után irtuk azt, hogy az esztergomi papnevelőintézet bozói uradalmát eladták 400000 frt vételáron. Mértékadó helyről közlik velünk, hogy a vételár körül még differenciák vannak, így a jogügylet mai napig még nincs effektuálva. A K. és V. azt a megszívlelni való oszmét veti föl, hogy legjobb volna a nagy uradalmat parcellázni s amortizációra a körülötte fekvő községeknek eladni. Ez által gyarapodnának a meglévő községek s esetleg újabbak is keletkezhetnek és benépesülne Hontvármegyének ez a nagy területű, holt vidéke.

— **Az első eskő után.** A statisztika arguszeme elől semmi sem rejtőzhetik el. Mi mindent nem gyűjtenek már össze, szép, áttekinthetőrendbe! Ime egy ur, bizonyára sokoldalú tapasztalatai és gondosan összeszerzett adatai alapján összegyűjtötte, mit szólnak a hölgyek az első eskő után.

Egyesek:
— Istenem mit tett ön!
Mások:
— Ennyire nem kellett volna elmennünk!
A többi felkiáltás a legnagyobb változatosságban a következő:
— Soha se akarom többé látni!
— Hagyjon most magamra, egyedül akarok lenni!
— Ezt nem hittem volna öntől!
— Oh, én nagyon szerencsétlen vagyok! (Ezt könnyekkel vagy a nélkül mondják.)
— Na, megáljon! (Ezt a vidéken kedvelik.)
— Ha ezt a férjem tudná, lelőné! (Nagyon gyakori kijelentés.)

A kis óvatosak:
— Ha megláttak volna bennünket!
Sokan — semmit sem szólnak. Ez talán a legokosabb.

— **Jom kipur.** Az engesztelés és bünbocsánat napját ünnepelte csütörtökön a zsidóság, amelynek ez a nap legnagyobb ünnepe, Gyász és sanyargatás napja amelyen hívő izraelita csepp italt nem iszik, falat kenyeret nem eszik. Az idén a böjtnap a lehető legkorábbi terminusra, szeptember 14-ik ére esett és minthogy a böjt végét a csillagok feltünése jelzi, a napok pedig még elég hosszúak, a böjt az idén szokottnál hosszabb volt. Jom kipur ünnepe körülbelül egy héttel követi roshasonót, vagyis a zsidó-ujvért, a mely az idén szeptember 5-ikére esett. A mostani zsidó év szökőév és 384 napig tart, amennyiben a szökőévvel egy veader nevű kisegítő hónap beilleszkedése jár, a mely az esztendő meghosszabbítja és a holdciklust a napeiklussal, vagyis a zsidó időszámítást a keresztény adószámítással kiegyenlíti.

— **A nevetés.** Néhány francia tudós azt a megfigyelést tette, hogy a nevetésből következtetést lehet vonni a nevető embernek jellemére és temperamentumára, a szerint, a mint más-más magánhangzó hangzik a nevetésből. A rendes hahaha, mondják a fölfedezők, azt jelenti, hogy a nevető becsületes, nyíltszívű és élénk. Az i betű a gyermekeknek naiv, szolgálatkés és határozatlan embereknél mértékadó. Az o betűs nevetés lelki nemességre és vakmerőségre vall. A ki ugy nevet, hogy az u betű hallatszik ki a kacajából, az embergüülő.

— **Kongresszisták Zebegényben.** A fővárosi gyermekvédő kongresszus tagjai vasárnap külön vonaton rándultak ki Zebegénybe a budapesti szünidei gyermektelep házának megtekintésére, itt miután a telepes gyermekek éneke mellett a társaság a telep dísztermébe felvonult az egyesület nevében Dégen Gusztáv dr. alelnök magyarul, Szirmai Richard dr. pénztárnok pedig franciául üdvözölte a kongresszus megjelent tagjait. — Az üdvözlő és a vendégfogadtatást a kongresszus nevében Rakovszky István köszönte meg. Ezután a gyermektelep egyesület védnökéhez, Lajos Viktor főherceghez, küldött üdvözlő sürgönyt és Teleki Géza gróf v. b. t. t.-nak, mint az egyesület beteg elnökének, sürgönyi üdvözlőt olvasta föl a titkár. A társaság ezután megtekintette a telepház belső berendezését s általánosan annyira el volt ragadtatva a telep célszerű elhelyezéséről és felszereléséről, hogy sokan már ott helyben jelentkeztek tagnak. A telep megtekintése után ismét a buffetben üdült föl a társaság, s a gyermekek bucsu-éneke és éljenzése közben hagyta el a zászlódíszbe öltözött telepet. A kiránduláson többek közt ott voltak: Scander Lévi Adolf báró (Firenze), lovag Falk Zsigmond, özvegy Hérich Károlyné (Budapest), Pótsa József főispán, Rudnay Józsefné, id. Teleki Sándorné grófné, Türr István tábornok, Ziperovszky Károly és neje, Katona Béla dr., György Aladár, Schabanoff Anna dr., (Szt-Pétervár), I. B. Violi dr. (Konstantinápoly), Gallati Demetrio dr. (Bécs), Sasvári Armin, Ebstein dr. (Göttinga) Hausmann dr. (St-Gallen), Salomo de Chvátowie (Varsó), Skonitz Francise (Varsó), Onboni Stofánia (Pádua), Hajach dr. (Milano), Colombo dr. (Marate), Milton Rhodes (Manchester), Lony titkos tanácsos (Bécs), Kessler Engelbert (Bécs), Meissner Hermine (Bécs), Nagy Paula (Bécs), Grosz Gyula dr., Peres Sándor, Scherer István, stb.

— **Képes levelezőlapok nagy választékban,** valódi francia minták *Neumann* papirkereskedésében kaphatók *Ipolyságon*. — Naponta ujdonságok.

IRODALOM

— **A műipar.** A műipar és iparművészet jelszavai mind szélesebb körben hódítanak. A mi természetes is. A nagy művészetek nagy mestereinek alkotásait kevesen élvezhetik. Messze, idegen földeken, szétszórta, gyűjteményekben vagy magányosok szalonjaiban állanak, hol hosszú és költséges ut árán, s így ritkán és keveseknek megközelíthetők. S az élet sivárságában folyton és egyre jobban szomjazzuk a szépet, a művészt, a mi lelkünket ne elfoglalja, hanem betöltse, ne munkára indítsa, hanem pihentesse, ne lenyűgözzé, hanem fölemelje. Nem nagy dolgokban, drágaságokban kívánunk gyönyörködni, a mihez nem igen juthatnánk el, mindennapi dolgos életünkkel nem is férne össze egy külön nagy művészeti világ külön élete, élvezése. mert elvonna a gyakorlati élet mindennapi tennivalóitól. A mindennapi élet aprólékos eszközeit kívánjuk csinosakká tenni, összolvasztva az ipar tevékenységét a művészet igényeivel. Szobánk butoraink, evőeszközeink legyenek csinosak szép formájuk. Sok embernek van ily szép eszközökre szüksége, nem készítheti többé kézzel a művész, de ha sokféle megoszlik a termék, a nagy választék nagy változatosságot is terem. A villany és gőz modern ereje kinálja óriás hatalmát, hogy a művész mintáját megegersserezze. Csak az eszköz s a termék nagy száma új, az eszme régi, mint helyes

törekvéseink legnagyobb része. A műipari cikkek legelső szerencsés kezű alkotói Hel- las földjén éltek, de más szocialis viszonyok között másképen dolgoztak, csak a gazdagok számára. pusztá kézzel csekély számú érté- kes tárgyat. De minden legkisebb eszközök is a művészi szem és gondos kéz nyomát vi- seli magán. Hogy a művészet mennyire ér- vényesülhet az ipar alkotásain, fényesen bi- zonyítja az a Lonorebusban őrzött remek korinthusi váza, melynek hü szines mását a Nagy Képes Világtörténet 37. füzeté hozza. A tizenkét kötetes nagy munka szerkesztője Marczali Henrik, egyet. tanár, a görögökről szóló kötet szerzője Gyomlay Gyula dr. aka- démikus. Egy kötet ára díszes félbörkötésben 8 frt; füzetként is kapható 30 kr-ával. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek, Irod. Int. Rt. Budapest, VIII., Üllői-ut 18.) s minden ha- zai könyvkereskedés utján.

— **Két hideg ász.** Régi közmondás hirdeti, hogy a híres régi birtokok nagy része két hideg ászon uszott el. Mert hát nagy dolog ám két hi- deg ász a ferbliben, méltó arra, hogy ropogós ban- kókat ne sajnáljunk tőle Mert hát az ördög nem alszik és hátha bevág a harmadik? — Hiába, a kártyától sohasem sajnáltuk a pénzt s csak a napokban számított ki egy szellemes tárcáirónk, hogy Magyarországon a délutáni időben minden órában legalább két millió forint uszik a kártyán, ferblin, tarokon, vagy alsóson. Az említett író azonban nagy szolgálatot tett volna, ha statisztikájában tovább megy és kiszámítja, hogy naponta mennyi pénzt áldoz Magyarország például irodalmi célokra? Az hisszük az összehasonlítás igen szo- moru eredményeket mutatna az irodalom részére. Mert a tapasztalat azt mutatja hogy jómódu, va- gyonos, gazdag magyarjaink, akik két hideg ász- szal elkóstitatnak ropogós bankókat: sajnálnak egy pár krajcárt is költeni arra, hogy családjuk részére egy-egy irodalmi művet megszerezzenek. Mit mondunk pár krajcárt? . . . Bizony néha egyet- len krajcárt is. Mert például, ha az „Otthon” című havi folyóiratot járattak, nem is egészen egy krajcárt kellene naponta áldozniok és kapnának egy folyóiratot, melyben az egész család talál ne- mes szórakozást, tanulságot, hasznos utbaigazítá- sokat. Az „Otthon” című folyóirat ugyanis egész évre 3 frtba kerül. Vagyis 2 frtért 12 vastag könyv kapható egy évben. Az „Otthon” pedig a legkiválóbb magyar írók és magyar művészek munkáit közli. Olcsósága abban leli magyaráza- tát, hogy a „Magyar Szalon”-nak képezi külön kiadását. Az „Otthon” páratlanul áll irodalmunk- ban. Kiállítása fényes. Tartalma nagybecsű. A család minden tagja talál benne becses olvasmá- nyokat. A hölgyeknek különösen figyelmükbe ajánl- juk, hogy az „Otthon” közöl kimerítő divat tudó- sításokat a legújabb divatképekkel. Természetes, hogy az „Otthon” közöl regényt, elbeszéléseket, tréfás cikkeket, népszerűen tartott tudományos fejtegetéseket, híres utazók leírását, szóval mind- amaz irodalmi termékeket, melyek egy művelt családot érdekelhetnek. Az „Otthon”-t éppen azért szabtuk olcsóra, hogy minden magyar családnak módjában álljon reá előfizetni. Éppen ezért elfo- gaduk negyedévre is előfizetést, és pedig 80 krt egy negyedévre. Ily módon mindenkinek alkalma nyílik könnyű szerre egy kis könyvtárra szert tenni, mert az „Otthon” évenként 12 vastag kötetbe je- lenik meg és nélkülözhetővé tesz minden más heti lap járatását. Az „Otthon” előfizetési pénzei a következő címzéssel küldendők: Az „Otthon” kiadóhivatalához Budapesten, VIII., Rákócyp-tér 11. szám.

Ipolysági piaci árak.
(1899. szeptember 19.)

Buza mm.	7:20—7:30
Rozs	5:80—6:00
Arpa	6:00—6:50
Zab	5:00—5:20
Burgonya	1:80—2:00
Széna	2:00—2:50
Szalma	0:80—1:20
Kukorica	6:00—6:00
Bükköny	

Nyilt-tér.

(E rovat közleményeiért nem felel a szerkesztő.)

KÉRDEZZÜK MEG A HÁZIORVOST!

Krondorfi
alkálikus természetes
savanyuvíz

MINT NYÁLKA OLDÓ SZER
ugy magában mint meleg tejjel vegyítve
KÖHÖGÉSNÉL, REKEDTSÉGNÉL
TÜDŐHURUTNÁL stb.
legjobb gyógyszerrel ajánlatik.
NEHEZEN EMÉSZTŐ, GYOMOR-
HURUTNÁL KITÜNŐ HATÁSA VAN
Főraktár **RUMANN LAJOS** cégnél.

HIRDETÉSEK.

ad. 805. 1899. sz.

Pályázati hirdetmény!

A kormányzatomra bizott vár- megyében ujonnan rendszeresített s választás utján betöltendő 1100 frt fizetés és 300 frt lakpénzzel javadalmazott árvaszéki ülnöki és a 850 frt fizetés és 120 frt lak- pénzzel javadalmazott szolgabírói, valamint az árvaszéki ülnöki ál- lás betöltésével esetleg megüre- sedő 900 frt fizetés 200 frt lak- pénzzel javadalmazott árvaszéki jegyzői állásra pályázatot nyitok s felhívom pályázni kívánókat, hogy pályázati kérvényüket, mi- nősítésüket igazoló okmányokkal felszerelve, hozzám folyó évi szept- ember hó 29-ike délelőtti 10 óráig nyujtsák be.

Ipolyság, 1899. augusztus 20.

Horváth Béla
főispán.

939. 1899. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. tc. 102. §-a értelmében ezennel köz- hírré teszi, hogy az ipolysági kir. jbiróság 1899. évi Sp. I, 239/4. számú végzése kö- vetkeztében Mühlstein Gábor ügyvéd által képviselt Hiercz Adolf utóda javára Pápay Géza ellen 154 frt 28 kr. s jár. erejéig 1899. évi november hó 17-én foganatosított kielé- gitési végrehajtás utján felülfoglalt és 1996 frtra becsült gabona, boredények és takar- mányból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az ipolysági kir. jbiró- ság V. 431/2 1899 sz. végzése folytán 154 frt 28 kr tőkekövetelés és járulékaiból álló köve- telésből még hátrálékos követelés erejéig Deméndon leendő eszközzésére 1899. évi október hó 2-ik napjának dél- előtti 8 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegy- zéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingó- ságok az 1881. évi LX. tc. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a leg-

többet ígérőnek becsáron alól is elfognak adatni.

Ipolyságon, 1899. évi szeptember hó 8.

Baig Mór
kir. bir. végrehajtó.

1022. 1899. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó 1881. évi 60. tc. 102. §-a értelmében ezennel közhírré te- szi, hogy az ipolysági kir. járásbíróóság 1899. évi V. 583. számú végzése következtében Mühlstein Gábor ügyvéd által képviselt Knöpfler Jakab javára Klein Adolf ellen 520 frt s jár. erejéig 1899. évi augusztus hó 2-án foganatosított kielégítési végrehaj- tás utján le és felülfoglalt és 651 frt 98 krra becsült bolti berendezés, fűszer, liszt, rövid- árú, hordók, üvegek és butornemüekből álló ingóságok nyilvános árverésen ela- datnak.

Mely árverésnek az ipolysági kir. járás- bíróság V. 583/6 1899. sz. végzése folytán 520 frt tőkekövetelés és járulékaik erejéig Ipolyságon leendő eszközzésére 1899. évi október hó 5-ik napjának délutáni 2 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel kivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881 évi 60. t.-c. 107. és 108. §-a értelmében készpénz fizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsá- ron alul is el fognak adatni.

Ipolyságon 1899. évi szeptember hó 13.

Baig Mór.
kir. bir. végrehajtó.

A díjak rendkívül mérsékeltek

Lovak és szarvasmarhák
biztosítása

A magyar kölesönös ál- latbiztosító társaság mint szövetkezet

Budapest, VII., Erzsébet-körút 27.

biztosításokat elfogad lovak és szarvasmarhák elhullása kö- vetkeztében beállott káresetek megtérítésére.

Kártérítés igénye fenn- áll, ha közönséges és járványos betegségekben, vagy baleset foly- tán pusztul el az állat, továbbá ha kényszervágás rendeltetik el.

Az intézet élén állanak a kö- vetkező főbbirtokosok: báró Sto- janyics György, elnök, báró Ambrózy Gyula, gróf Bethlen Balázs es. és kir. kamarás, országgy. képviselő, dr. Bély László, orsz. képviselő, Chernel György, es. és kir. kamarás, orsz. képviselő, báró Jósika Gábor, es. és kir. kamarás, orsz. képviselő, gróf Korniss Károly, főrendi- házi tag, báró Nyáry Béla es. és kir. kamarás, gróf Ráday Gedeon, dr. Simay Aladár, a Magy. agrár- és járadékbank r. t. gazd. tanácsosa, dr. Tetéltleni Árpád ügyvéd, Tahy István, es. és kir. ka- marás, Pestm. gazd. egy. alelnöke, Za- leski Jenő, dr. Pajor Ignác vezér- igazgató.

Felvilágosítással szívesen szolgál az igazgatóság és a képviselőnk: **Zmeskal György** Ipolyságon.

A díjak rendkívül mérsékeltek.

9-15